

Lassúné Ruskó Renáta

ÉNEK-ZENE

Tankönyv második osztályosoknak

Első kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

Jön a kocsí...

Zöld erdőben a...

Eresz alól fecske...

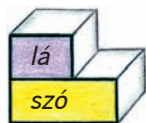
A tá-á és szünetjele

Szolmizálj kottából! Keresd meg a párját!

Mf. 10.

szó - szó szó - lá szó -

szó mi szó -

szó szó szó lá szó mi

szó szó szó lá szó -

Figyeld meg a következő dalnál, hányadik szótagnál nyújtod el a dallamot, mintha kifolyna a méz?

szó
Méz, méz, méz, ter - mett méz,
Ter-mett méz-nek ál - dott - sá - ga, le - hul - lott vi - rá - ga.
Ez az ál - dott bor, ki min - den - nap forr,
Ha jót i - szol be - lö - le, a tor - kod - ra forr.

Rimszkij-Korszakov: A dongó

Méz,

méz,

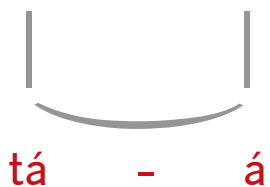
mé - éz,

A harmadik méz szó hosszabb lett egy tá értékkel. Tapsold a ritmusát, és a harmadik méz-nél a taps után vidd a tenyered egy kicsit jobbra!

tá - á

A kötőívvel összekötött ritmust nem tá-tá-val szótagoljuk, hanem, hogy folyamatos legyen, tá-á-nak mondjuk. A két tá összeolvadt, egy új, nagyobb hangérték keletkezett. Rajzold le az új ritmust!

tá - á

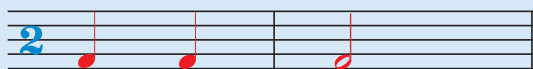

tá - á

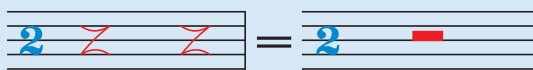
A tá-á és szünetjele

Írásjele:

A egymagában kitölt egy kettes ütemet.

A két tá értékű tá-á szünetjele:

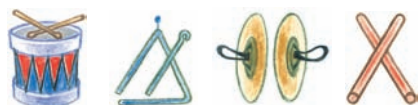

szün szün

szü - ün

Ha nem vonalrendszerbe írjuk, akkor egy kis fekvő kalapot rajzolunk:

Ritmusjáték

A fuvola hangja – Joseph Bodin de Boismortier: Menüett

Mf. 11.

A pótvonal

Találd ki, hogy melyik dal végződik így!

Kottázzuk le a fenti dallamot úgy, hogy a **szó** a második vonalon legyen! Ebben az esetben a **dó** hang a vonalrendszeren kívül esik, ezért a jelöléséhez **pótvonalat** használunk.

Mf. 29.

Szolmizáld!

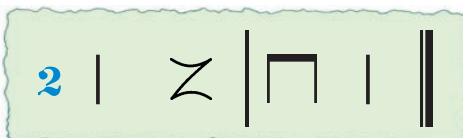
A pótvonal

Előfordulhatnak olyan hangok, amelyek lejegyzése az öt vonalon nem lehetséges. Ilyen esetekben pótvonalat használunk.

Például: ha a **szó** hang a 2. vonalon van, akkor a **dó** az első alsó pótvonalra kerül.

Gyakorold a ritmust, majd tapsold emlékezetből!

Szolmizálj! Írd le hangjegyekkel a munkafüzetedbe!

Mf. 30.

Jön egy var - jú a ma - lom - ba, ki - ti - ka - ti - katt,
 Bú - zát önt fel a ga - rat - ra, ki - ti - ka - ti - katt.

Lisztet szital a tyúkocska, kiti-kati-katt,
 Gúnár ült fel a zsákokra, kiti-kati-katt.

Hopp, egy büszke kövér kacska, kiti-kati-katt,
 Tele zsákot cipel haza, kiti-kati-katt.

Mi hiányzik az alábbi ritmusból? Hangoztasd és tapsold!

Mf. 31.

 A fuvola hangja – Sz. Prokofjev: Péter és a farkas (a kismadár témája)

A négyes ütem

Koppants a Hopp, Juliska... kezdetű dalhoz | kíséretet!

Figyeld meg a hangsúlyokat!

Hopp,	Ju	-	lis	-	ka,	hopp	Ma	-	ris	-	ka
>					>						

Minden hangsúly egy új ütem kezdete.

A négyes ütem: egy ütemben négy negyed értékű hang (tá) alkotja a négyes ütemet. Jelölése: **4** A sor elejére írjuk!

4 | > | > | > | > | □ | □ | □ | □

Gyakorold a ritmust!

Mf. 49.

4 | | | | | | □ | □ □ | | | □ | Z ||

Találj ki az üres ütemekbe ritmust! Hangoztasd!

4 | □ | | | | □ □ □ □ | | Z Z Z ||

Bartók Béla: Így kell járni – Gyermekeknek II. 23.

Szolmizálj betűkottáról!

KÉRDÉS:

2 | | | | ?
szó mi ré szó

2 | | | | ?
szó mi mi-mi szó

2 | | | | ?
szó-szó mi-szó szó -

FELELET:

2 | | | | !
szó mi ré dó

2 | | | | !
szó mi mi-mi dó

2 | | | | !
szó-szó mi-szó dó -

dó

Ég a gyer-tya, ha meg-gyújt-ják, Ezt a lá-nyok szé-pen fúj -ják.
Fúj -jad, fúj -jad kis ka - to - na, Hadd ví - gad - jon ez az ut - ca!

Konkolylevél, tiszta búza,
Majd kinyílik a viola.
A violát akkor szedik,
Mikor reggel harmatozik.

(Heves m.), Kerényi György

Mf. 50.

W. A. Mozart: B-dúr fagottverseny (részlet)

Játék: Ég a gyertya, ha meggyújtják
A kör közepén áll a páratlan táncos.
Az első versszak végén párt választ
és vele forog.
A többiek tapsolnak. A következő játékra
a választott pár marad a körben.

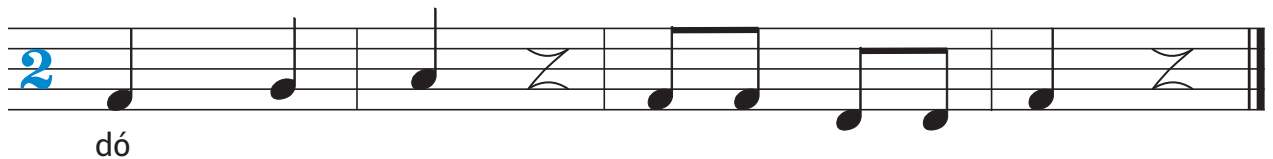

Találj ki az üres ütemekbe ritmust! Hangoztasd, tapsold!

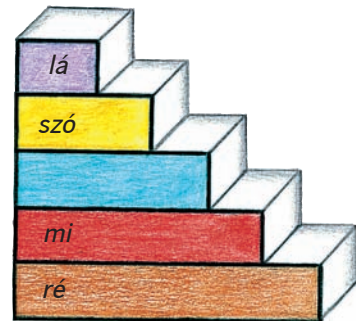
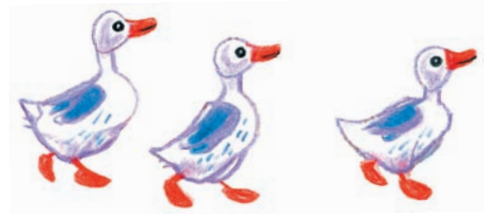
Melyik dal részlete?

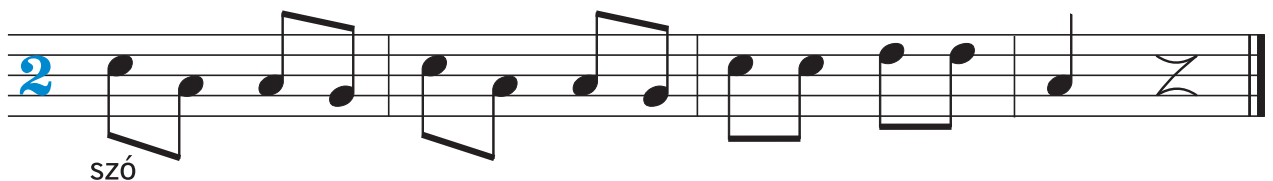
Melyik dal betűkottája? Írd le hangjegyekkel a dal első két sorát!
Mely sorok azonosak? Mf. 61.

2

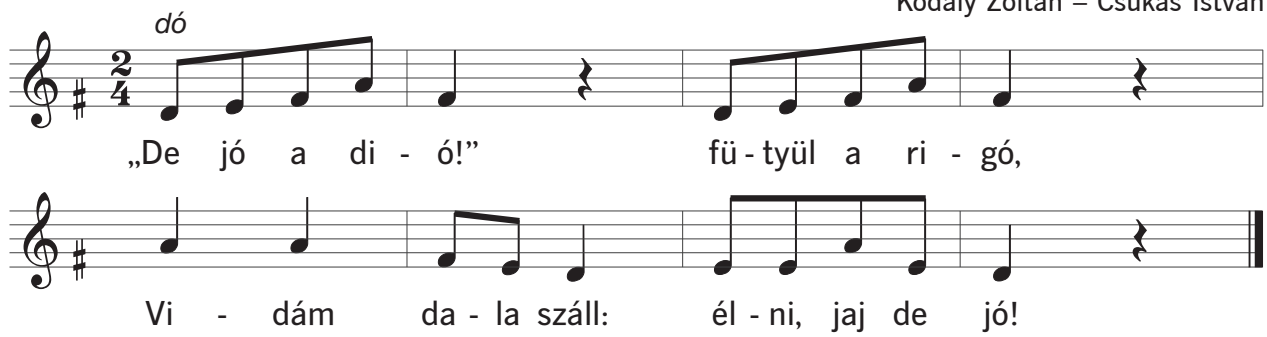
lá	szó	lá	-	szó	szó	lá	lá	mi	-
szó	mi	mi	ré	szó	mi	mi	ré	szó	szó
lá	lá	mi	-	szó	szó	lá	lá	mi	-

Szolmizáld hangjegyekről a dal utolsó két sorát!

dó

„De jó a di - ó!” fü - tyül a ri - gó,
Vi - dám da - la száll: él - ni, jaj de jó!

Gyere, te rigó, itt van a dió:
Héja ropogó, bele csudajó.

Egyedem, begyedem pitypalaré
Szól a rigó riggancaré
Cérnára cinegére
Ugorj cica az egérre, fuss!

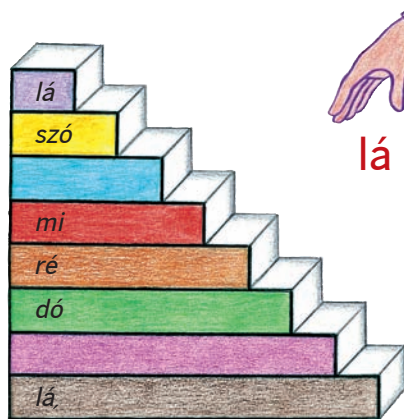
Mf. 62.

Vonószeneke – A. Vivaldi: A négy évszak (Tavaszi)

Szolmizáld a hangoszlopról a tanult hangokat! Mutasd kézzel is!

lá

szó

mi

ré

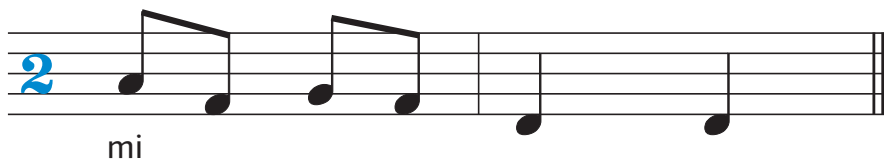

dó

lá,

Melyik dal befejezése?

mi

Énekeld a kérdés-felelet dallamokat betűkottáról!

Mf. 80.

KÉRDÉS:

lá, mi mi ré mi -

FELELET:

mi ré dó dó lá, -

lá, lá, dó lá, ré ré ré

ré ré dó ré lá, lá, lá,

lá, lá, mi ré mi mi mi

mi ré dó ré lá, lá, lá,

Szolmizáld betűkottáról! Melyik dal?

2

mi ré dó mi dó

mi mi ré ré dó mi dó

mi ré dó ré

dó dó ré ré dó dó dó dó

Mf. 81.

szó népdal

Mi van ma, mi van ma? Pi - ros pün - kösd nap - ja

Hol - nap lesz, hol - nap lesz A más - so - dik nap - ja.

Jó legény, jól megfogd
Lovadnak kantárját,
Hogy le ne tiporja
A pünkösdi rózsát!

Mf. 82.

 Vonószenekar – Weiner Leó: Csúrdöngölő; Csajkovszkij: Régi francia dallam

Tartalom

Dalok

Ág, ág, kicsi ág	17	Mély erdőn ibolyavirág	53
A kállói szőlőbe	19	Méz, méz, méz	10
Anyám, édesanyám.....	71	Mi van ma	73
Bújj, bújj, itt megyek	65	Néztem görgő gurigán át	59
De jó a dió	55	Pacikám, paripám	33
Ég a gyertya	43	Sárkány paripán vágattam	75
Elmúlt a rövid farsang	47	Száraz tónak nedves partján	61
Éliás, Tóbiás	23	Tekereg a szél	37
Elvesztettem zsebkendőmet	21	Ti csak esztek	13
Esik eső karikára	57	Virágéknál ég a világ	51
Este van már nyolc óra	39	Virágos kenderem	45
Ezüstfenyő, szép sudár	35	Zöld erdőben a tücsök	9
Hegedül a fűrgé tücsök	49		
Hegedül a kiséger	25		
Hervad már a lombnak	15		
Hopp, Juliska	41		
Hull a hó, hull a hó	31		
Jerünk, menjünk	29		
Jön a kocsi, most érkezünk	7		
Jön egy varjú a malomba	27		
Jöttem karikán	63		
Kinyílt a rózsa	69		
Kirje, kirje, kisdedecske	34		
Már megjöttünk estére	67		
Megy a kocsi, fut a kocsi	5		

Zenei ismeretek

A hangjegy a vonalrendszerben	8
A tá-á és szünetjele	10
A dó hang	22
A pótvonallal	26
A ré hang	32
Kánon	38
A négyes ütem	42
Az alsó lá hang	44
Prokofjev: Péter és a farkas	76
Hangszerek	77
Mit tanultunk a 2. osztályban?	78

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6723 Szeged, Debreceni u. 3/B. Tel.: (62) 470-101, 554-664
E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu • Felelős kiadó: Török Zoltán
Grafikus: Deák Ferenc • Felelős szerkesztő: Tóth Mónika
Műszaki szerkesztő: Daróczi Edit
Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán • Felelős vezető: Kovács János
Terjedelem: 9,8 (A/5) ív • Tömeg: 270 g • 2013. szeptember • Raktári szám: MS-1625U